

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **P. R.**

oskarżonego z art. 212 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 31 lipca 2024 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w Rybniku,

o przekazanie sprawy o sygn. akt III K 618/23 do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w Rybniku wpłynął w dniu 21 kwietnia 2023 r. prywatny akt oskarżenia R. S. przeciwko P. R., któremu zarzucono, że „w R. w dniu 19 kwietnia 2023 r. za pośrednictwem wiadomości tekstowej sms wysłanej z numeru telefonu +48 [...] należącego do P. R. na numer telefonu +48 [...]1 należący do B. P. pomówił R. S. o to, że w ramach adwokackich czynności zawodowych wykonywanych na zlecenie B. P. dopuścił się kumoterstwa we współdziałaniu z dyrektorem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w R. - E. F. zawierając w tej wiadomości tekstowej stwierdzenie o treści: <<[a] jeszcze jedno o kumoterstwach twoich, dyrektorki i s. również poinformowałem a więc dalsze nękanie mnie w ten

sposób również traktuje jako uporczywe nękanie mojej osoby>> przez co naraził R. S. na utratę zaufania potrzebnego dla wykonywania zawodu adwokata”, tj. czyn z art. 212 § 1 k.k. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą III K 618/23. Obie strony postępowania, tj. oskarżony i oskarżyciel prywatny to adwokaci mający swoje kancelarie w R. i występujący w sprawach toczących się przed miejscowym sądem.

Postanowieniem z dnia 1 lipca 2024 r. Sąd Rejonowy w Rybniku zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Zdaniem Sądu, okolicznością przemawiającą za przekazaniem sprawy jest fakt, że zarówno oskarżony jak i oskarżyciel prywatny są adwokatami, prowadzącymi swoje kancelarie na terenie R. i stale występują przed Sądem właściwym do rozpoznania sprawy. Dodatkowo, córka oskarżyciela prywatnego jest zatrudniona w Sądzie w charakterze asesora sądowego. Okoliczności te mogłyby, zdaniem Sądu, stwarzać przekonanie oraz kształtować odczucie społeczne, choćby nieuzasadnione, o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w sądzie właściwym miejscowo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w Rybniku nie zasługuje na uwzględnienie.

Należy pamiętać, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k., jako odstępstwo od rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo, ma charakter wyjątkowy. Sąd Najwyższy niejednokrotnie zwracał uwagę, iż zastosowanie tej instytucji może nastąpić tylko wtedy, gdy występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie. Nie każda więc okoliczność będzie skutkowała ewentualnym przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, ale tylko taka, która u postronnego i niezainteresowanego sposobem rozstrzygnięcia danej sprawy obserwatora procesu może zrodzić podejrzenie braku obiektywizmu w jej rozpoznaniu przez właściwy sąd. Zdaniem Sądu Najwyższego okoliczności takie nie zaistniały w niniejszej sprawie. Byłoby bowiem źle pojętym dobrem wymiaru sprawiedliwości, gdyby fakt,

że strony postępowania będące adwokatami prowadzącymi swoje kancelarie w okręgu orzekającego w sprawie sądu, mógł w jakimkolwiek stopniu rzutować na swobodę orzekania czy obawę o braku bezstronności w tym orzekaniu przez Sąd właściwy miejscowo. Pomiedzy sądem a adwokatem występującym w sprawach przed tym sądem jest, a na pewno powinien być, taki dystans, że prawidłowo pojęte dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za tym, aby sąd orzekający w sprawie dał temu wyraz również w odczuciu społecznym i wykazał, do czego jest obligowany, że nie może być jakichkolwiek pozaprocesowych wpływów na właściwy, obiektywny tok postępowania i orzekania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2005 r., II KO 31/05). W sytuacji zaś gdyby wyznaczony do rozpoznania sprawy sędzia pozostawał z jedną ze stron lub obiema, w relacjach koleżeńskich lub towarzyskich, które stanowiłyby okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie, to w procedurze karnej istnieje stosowny tryb do jego wyłączenia z rozpoznania sprawy (art. 41, 42 k.p.k.). W takim wypadku chodzi o konkretnego sędziego, a nie Sąd. Taka sytuacja miała miejsce w rozważanej sprawie. Sędziowie Sądu Rejonowego w Rybniku złożyli bowiem żądania wyłączenia ich od udziału w rozpoznaniu sprawy, powołując się właśnie na fakt, że stronami postępowania są adwokaci, którzy prowadzą swoje kancelarie na terenie R. i stale występują przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy, a jest to okoliczność, która w powszechnym odbiorze mogłaby rodzić wątpliwości co od ich bezstronności w rozpatrzeniu omawianej sprawy. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Rybniku nie uwzględnił wniosku sędziów Sądu Rejonowego w Rybniku o wyłączenie od udziału w sprawie i wskazał, że sędziowie nie wskazali na osobistą znajomość ani z oskarżonym, ani z oskarżycielem prywatnym. Fakt zaś, że ci są adwokatami prowadzącymi działalność w R. nie stanowi okoliczności tego rodzaju, która w odbiorze zewnętrznym mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów.

Wnioskujący Sąd zbywa milczeniem to, że rozważana sprawa była już przedmiotem rozstrzygnięcia przez tamtejszy Sąd. Na posiedzeniu w dniu 20 lutego 2024 r. Sąd umorzył postępowanie przeciwko oskarżonemu P. R. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (k – 87). Wówczas wyznaczony do rozpoznania sprawy Sędzia

nie domagał się wyłączenia go od rozpoznania sprawy powołując się czy to na fakt wykonywania zawodu adwokata przez obie strony postępowania i prowadzenia kancelarii w R., czy to ze względu na fakt, iż córka oskarżyciela prywatnego jest zatrudniona w Sądzie w charakterze asesora sądowego. Postanowienie to zostało zaskarżone przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego. Orzeczeniem z dnia 23 kwietnia 2024 r., sygn. akt VI Kz 82/24, Sąd Okręgowy w Rybniku uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Rybniku do merytorycznego rozpoznania (k – 118).

Warto dodatkowo zauważyć, że w żadnym z oświadczeń, w których sędziowie Sądu Rejonowego zawarli żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy, nie wskazano na wystąpienie powodu wyłączenia sędziego z urzędu na podstawie art. 40 § 1 pkt 3 k.p.k., ze względu na pokrewieństwo ze stroną postępowania, a postanowienie Sądu wydane w związku z art. 37 k.p.k., nie wskazuje na sędziego czy asesora sądowego będącego córką oskarżyciela prywatnego. Ponadto, wprowadzie funkcjonowanie w odbiorze społecznym przekonania o możliwości niezawisłego i bezstronnego rozpoznania sprawy bez wątplenia służy dobru wymiaru sprawiedliwości, to dobru temu służy także rozstrzygnięcie sprawy w rozsądnym terminie (art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k.). Tymczasem od wpływu tej nieskomplikowanej sprawy do Sądu właściwego do jej rozpoznania upłynęło niemalże półtora roku, a postępowanie winno być prowadzone od początku (po uchyleniu postanowienia o umorzeniu postępowania w dniu 23 kwietnia 2024 r., do dnia wydania postanowienia na podstawie art. 37 k.p.k. nie podjęto żadnych czynności procesowych zmierzających do jej merytorycznego rozpoznania). Również ten aspekt sprawy przemawia przeciwko uwzględnieniu inicjatywy Sądu Rejonowego w Rybniku.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)

